

FRAMÅT MARSCH!

RIDSPORTENS PEDAGOGIK, LEDARSKAP OCH LÄRANDEMILJÖ – FRÅN MILITÄRUTÖVNING TILL EN IDROTT FÖR FLICKOR

AVHANDLINGSARBETE

Enligt lägesrapport 2012 ”*Sammanställning av det totala projektet planeras i form av en syntes av del 1 och 2 och som ska utmynna i ett arbete för vinnande av licentiatexamen för forskarstuderande Gabriella Thorell, inskriven i den Nationella forskarskolan i Idrottsvetenskap.*”

Vid avstämmning under 2013 fattades beslutet att forskarstudierna skulle leda fram till vinnandet av en doktorsavhandling istället för ett licentiatarbete. Doktorsavhandlingen kommer att omfatta tre artiklar och en kapp. För närvarande 83 hp av totalt 90 hp och den sista kursen ska examineras inom kort. Under första kvartalet av 2015 kommer datainsamlingen av den tredje artikeln (nedan presenterad pilotstudie 3) att färdigställas. Resten av år 2015 ägnas åt att sammanfatta avhandlingen. Disputationen planeras till början av år 2016.

BAKGRUND

I Sverige är ridning en av de mest populära barn- och ungdomsidrotterna och en majoritet av de som rider är flickor och kvinnor (Hedenborg 2009a). Ridskolor erbjuder idag utbildning i ridning och hästskötsel men de utgör också en plats för sociala möten och rekreation. Som idrottsutövning bidrar ridskolan till stor del till ungdomars sociala utveckling såväl som förståelse och kunskap om ledarskap, demokrati och ansvarstagande. I en rapport från Jordbruksverket (2005) framhålls ridskolornas betydelse för samhället framförallt vad gäller barn- och ungdomsverksamhet. Detta genom att ridskolorna erbjuder utbildning i ridning och hästskötsel, men också genom att skapa intresse för sporten. Vidare visade kartläggningen att det är av stort värde och intresse att studera nuvarande och framtida förutsättningar för denna typ av verksamhet.

Trots att ridsporten har varit en del av det militära med maskulina förtecken till att vidareutvecklas som en idrott för främst kvinnor, är undervisningen fortfarande starkt influerad av militära kommandon och instruktioner. En form som främst bygger på envägskommunikation och vare sig utvecklats eller förändrats särskilt mycket under de senaste trettio åren (Lundesjö Kwart, 2013). Men idrotten påverkas i allra högsta grad av den samhällsutvecklingen som sker. Flera studier visar på olika trender inom barn- och ungdomsidrotten som kan komma att påverka idrottsutövandets utformning i framtiden (Engström 2007; Hedenborg & Glaser 2013; SOU 2008:59). Ungdomskultur förändras över tid, vilket också påverkar både skolan och idrottsrörelsens pedagogiska inriktning och utformning (Larsson 2008). Därav är ridsporten, med sina traditioner och starka rötter i militär utövningsform, särskilt intressant att studera.

Problemställning

Även om ridsporten har genomgått ett paradigmskifte utifrån genus visar forskning att stallmiljön fortfarande kännetecknas av en militär diskurs. Härmed var det av stor vikt att se huruvida pedagogiken och ledarskapet inom ridsporten har kommit att påverkas och anpassas till den nya sortens utövare, det vill säga barn och vuxna, framförallt flickor och kvinnor, som

vill lära sig rida för motion, rekreation och tävling. Så för att kunna analysera den utveckling som pedagogik, ledarskap och lärandemiljö tar sig i uttryck på ridskolor idag behövdes en historisk genomlysning av de tidigare ridlärarutbildningarna som format verksamma ridlärare.

Stallmiljön ses som fostrande och utvecklande för de ungdomar som tillbringar tid i stallet (Forsberg & Tebelius 2011; Forsberg 2007). Dock saknas det här vetenskaplig forskning som problematiserar det ledarskap och den pedagogik som råder i ridskolemiljön. Det finns en rad olika påverkansfaktorer som kan ligga till grund för ridlärarnas syn på verksamheten och undervisningen. Inte minst mötet mellan den historiskt fostrande stallbackskultur som traderats över tid och de krav och förväntningar som samhällsutvecklingen idag ställer. Dessa är viktig att belysa för att synliggöra och skapa förståelse för ridlärarens pedagogik och ledarskap, som praktiseras på ridskola. I relation till det är det också av vikt att studera ridskoleverksamhet utifrån ett barnperspektiv. Barn och ungas upplevelser av den ridskolemiljö de aktivt deltar i behöver lyftas fram för att kunna visa på vad som värdesätts och hur lärande sker.

Det här projektet syntetiserar därigenom tre olika perspektiv: Dåtid – Nutid – Framtid, vad gäller ridskolans pedagogik, ledarskap och lärandemiljö.

Syfte

Det övergripande syftet är att påvisa vilka kritiska punkter som inryms i ridlärarprofessionen utifrån den utveckling och det paradigmskifte utifrån genus som har skett. Utgångspunkten för projektet var till en början uppdelat i två delar där det ena syftet var att studera i vilken omfattning paradigmskiftet inom ridsporten påverkar ridlärarens pedagogik, ledarskap och lärandemiljö, det vill säga de militära traditionerna inom ridundervisningen. Det andra syftet var att utifrån en kultursociologiskt ansats, särskilt med genusperspektiv, analysera och studera ridlärarens pedagogik och ledarskap i relation till unga elever på ridskola.

Etiskt övervägande

Alla intervjupersoner som deltagit i studierna har behandlats konfidentiellt. Det konfidentiella i forskningen betyder att privata data som identifierar undersökningspersonerna, inte har redovisats (Kvale 2009; Trost 2005). Samtliga av ridlärarna och ridskoleeleverna har gett sitt samtycke (även föräldrars vad gäller ungdomar under 15 år), efter det att de blev informerade om syftet med undersökningen och hur den var upplagd och på vilket sätt informationen kommer att presenteras. De medverkande kommer också enligt Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet 2013) att få möjlighet att ta del av forskningsresultatet och få en rapport eller sammanställning.

Referensgrupp

Projektet har varit knutet till en referensgrupp med representanter från Karlstad universitet och Göteborgs universitet: Dr Christian Augustsson, Docent Owe Stråhlman och Professor Göran Patriksson, som i olika grad har varit delaktiga i projektets process löpande. Genom samarbetet med Nationella Forskarskolan i Idrottsvetenskap (NFI) upprättades en kontakt med Professor Susanna Hedenborg, verksam vid Malmö Högskola, som kommit att utgöra en experthandledarposition och som medförfattare till de kommande artiklarna. Studiernas upplägg, genomförande och resultatbearbetning har kontinuerligt genomgått granskning genom seminarieverksamhet inom ramen för NFI. Projektet har också haft kontakt med två av Svenska Ridsportförbundets medarbetare. F.d. Riksridskolekonsulent Ulf Wilken vid förtydliganden kring Ridskolan Strömsholms tidigare organisation samt med Lena Annergård vad gällde urval av verksamma ridlärare.

Teoretisk referensram

Som teoretisk referensram tar projektet utgångspunkt ur Säljös (2000, 2005) sociokulturella teorier om lärande samt Lave & Wengers (1991) begrepp *Situated learning* och *Community of practice* som bygger på att lärande är situerat i en specifik kontext. Lärande och utveckling sker genom deltagande i sociala praktiker och här blir kommunikativa processer en viktig del. Ridskolan kan ses som en social praktik som vilar på historiska och sociala grunder där man delar samma språk och uppfattning kring det gemensamma intresset som i detta fall är hästen. Genom kommunikation blir eleverna delaktiga i kunskaper och färdigheter (Säljö 2000).

DELSTUDIER

Studie 1 – DÅTID

Publikation: Thorell, Gabriella & Hedenborg, Susanna, "*Riding instructors, gender, militarism and stable culture in Sweden: Continuity and change in the twentieth century*", submitted till tidskriften *International journal of the history of sport* (accepted with minor revisions). Inskickad efter revidering.

Syftet med denna studie var att försöka förklara varför militära normer fortfarande existerar inom den svenska ridsporten genom att kartlägga och analysera stallbackskultur och ridlärarens utbildning vid Ridskolan Strömsholm (RS) under perioden 1960- och 1980-tal.

Material & metod: För att kunna få en förståelse för den utbildningskultur som föreligger vid svenska ridskolor, var det av värde att studera tidigare ridlärarutbildningar med dess innehåll och den utbildningsmiljö som där var rådande. Begreppet stallbackskultur (Hedenborg 2008; Forsberg 2007) användes i syfte att förstå de regler och normer som påverkade miljön för lärare och elever vid Ridskolan Strömsholm. Genusperspektivet med Connells (2006, 2008) koncept om maskulinitet har används som analysverktyg för genomlysningen av den övergång som utbildningarna vid RS tagit, det vill säga från militär (manligt) till civil (kvinnt). Källmaterialet utgjordes av skriftliga dokument tillsammans med fyra ridlärarens egna berättelser om sin utbildningstid. De skriftliga dokument som har analyserats är kursplaner, betygskort och tidningsurklipp från perioden 1960–1980. En annan källa för studien har varit äldre litteratur i vilken utbildningarna och ridskolorna beskrivs. Bland annat har *Hästar och hästfolk i våra dagars Sverige*, *Hästen i Sverige: samlingsverk om den svenska hästen* och *Den svenska hästen i arbete och sport* (Colliander 1939, Insulander mfl, 1939; Nybleaus 1959). Mycket lite av det skriftliga material som bör ha funnits kring ridlärarens utbildningar är sparad. Därför har intervjuer med ridlärare varit viktiga för att förstå för ridlärarutbildningarnas innehåll och upplägg.

Resultat: Vid Ridfrämjandets övertagande av ridlärarutbildningarna år 1968 kom framförallt flertalet kvinnor att utbilda sig till ridlärare. Den förändringen kan ses mot bakgrunden av det paradigmskiftet som Hedenborg (2006, 2007, 2009a, 2009b) tidigare beskrivit och förklarar. Resultatet från den här studien, utifrån informanternas berättelser och tidigare kursplaner, litteratur och tidningsurklipp, urskiljdes tre tydliga normer som visar på kontinuitet för det som kom att karaktäriseras som begreppet stallbackskultur. Begreppet respekt användes av informanterna för att beskriva relationen mellan lärare och elever. De betonade att det inte handlade om rädsla utan innebar att man såg upp till ridlärarna och hade ett stort förtroende för deras kunskap. Ledarskapet beskrevs som auktoritärt men det fanns en tydlig struktur i undervisningen med fokus på precision och noggrannhet som medförde en trygghet.

Lärandet karaktäriserades mer som en fostran till att utvecklas i ridning och kunnande i hästhantering. Dialogen med lärarna beskrivs som god, men eleverna fick instruktioner och gjorde som de blev tillsagda. Den utbildningskultur som grundlagts inom det militära gav inget utrymme för ifrågasättande. Eleverna fostrades i att lära sig ta ansvar och agera med fokus på hästarna. Uppförandet hade en central plats i utbildningen. Det handlade till exempel om att vara effektiv, kunna passa tider och att ha en vårdad klädsel. Disciplinerandet utgjorde en del av det militära systemets uppfostringsideologi (Sörensen 1998) som kom att genomsyra undervisningen även för de civila och efter det att Ridfrämjandet tagit över utbildningarna.

Det är tydligt att militära normer fortfarande kom att existera även efter övergången. Normer som präglats av maskulinitet men som kom att överföras trots att deltagarna nu istället blev kvinnor. Det berodde troligtvis på att en större organisatorisk förändring skulle ha medfört högre kostnader och det fanns redan ett väl etablerat system för undervisning i ridning och hästhantering som var uppbyggt genom år av erfarenhet. Detta kan förklara varför stallbackskulturens institutionella arrangemang var svåra att förändra och varför de maskulina militära traditionerna reproducerades.

Studie 2 - NUTID

Publikation: Thorell, Gabriella, Susanna Hedenborg & Karin Morgan "*Changes in the professional role of Swedish Riding instructors - the military tradition meets new challenges*" inom kort färdig för submission i januari 2015 till tidskriften *Sports Coaching Review*.

Syftet med den här studien var utforska ridlärares meningsskapande mot bakgrund av de villkor som styr och formar verksamheten vid ridskola.

Material & metod: För att studera ridlärares erfarenheter och upplevelser av utbildning och lärande vid ridskola behövdes en kvalitativ metod av explorativ karaktär. Genom att inspireras av metoden *Grounded Theory* (GT), som med en öppen design är särskilt passande för meningsskapande processer, gavs möjlighet att producera kunskap utifrån tolkningen av informanternas utsagor (Charmaz 2006). Dessa fick en betydande roll för forskningsprocessen genom att visa vilka utmaningar och kritiska punkter som ridläraarna konstruerade utifrån sina upplevelser av den verksamhet som de bedrev. Tio ridlärare har intervjuats och samtliga hade varit anställda vid respektive ridskola i minst tio år. Det var ett urvalskriterium för att de skulle kunna reflektera över eventuella förändringar som påverkat verksamheten över tid.

Resultat: Det empiriska material förklarar de villkor som styr och formar ridlärares handlande i verksamheten vid ridskola och som har bidragit till de förändringar som har skett över tid. Ridläraarna upplever sig *Powered by economy – styrda av ekonomiska villkor*. Utsagorna visar på att de upplever att det under de senaste 10 åren har skett större förändringar i deras yrkesroll som främst bygger på ekonomiska och marknadsanpassade faktorer. Lågkonjunktur ansågs som en bidragande orsak till att ridskoleverksamheten har förändrats då det har blivit svårare att behålla och rekrytera nya elever. Det finns idag en större marknad för konkurrerande barn- och ungdomsverksamhet som medför att det inte längre är en jämn tillströmning med barn till ridskolan som det tidigare funnits under många år. Denna anpassning har medfört att ridläraarna har fått accepterat förändrade villkor för sin yrkesroll.

Dessa utmaningar har tvingat ridläraarna under senare år att tänka om vad gäller bemötande och sättet de undervisar på. De betonade vikten av individutveckling och att vara lyhörd för sina elever och försöka utveckla ridskoleverksamheten utifrån efterfrågan. Nya elevgrupper har tillkommit i en allt högre utsträckning än tidigare som de menade kräver anpassning av

undervisning och upplägg hos dem som ridlärare. Ett exempel på det är utmaningen i att kunna undervisa barn redan från fyra års ålder.

Pilotstudie 3 - FRAMTID

Ridskolan ur ett barn och ungdomsperspektiv

Syfte: Denna förstudie syftar till att påvisa vad i ridsportens lärandemiljö som unga upplever och värdesätter utifrån deras utövande på ridskola. Genom ett barnperspektiv kan ungas erfarenheter och synpunkter förtydligas och nya förutsättningar för lärande skapas.

Material & metod: Den här studien avser att studera barn- och unga i ålder 12-18 år som är aktiva på ridskola. Utifrån ett barnperspektiv (Pramling Samuelsson, Sommer & Hundeide 2011) har en förstudie genomförts med tre unga på en ridskola i Mellansverige. Fokusgrupp användes som metod för att belysa deras föreställningar och värderingar med fokus på hur de upplever den ridskoleverksamhet som de deltagit i. Metodvalet baserades på att de skulle kunna känna sig trygga tillsammans med jämnåriga i samma förening. Ambitionen var att skapa en fokuserad diskussion kring ämnet och att de unga skulle få möjlighet att uttrycka sina åsikter (Kreuger & Casey 2009; Wibeck 2010).

Den här studien är påbörjad och kan genom ett barnperspektiv synliggöra barn- och ungas upplevelser av ridskolans verksamhet och lärandemiljö. Genom att sätta deras perspektiv i fokus kan verksamhet på ridskola granskas utifrån vad de värdesätter. Ett perspektiv som är värdefullt i ridsportens och ridskolans utvecklingsarbeten för framtiden. I den här pilotstudien har frågornas karaktär testats för att kunna åstadkomma ett bra diskussionsunderlag bland de unga i den kommande studien.

Resultatet genererade i fyra temaområden som diskuterades:

Gemytlig miljö och betydelsen av gemenskap - Samhörighet och kamratskap var en av de huvudsakliga anledningarna till att de unga tillbringade sin tid på ridskolan. Ridskolans läge och miljö upplevdes som viktig då den gav möjlighet till en nära kontakt med hästarna, vänner och ledare samtidigt som den beskrevs som "mysig".

Inkludering och möjlighet till påverkan - Genom att tillbringa tid med hästarna fick man också möjlighet att inkluderas i den organisatoriska delen kring hästarnas skötsel. Detta var arbetsamt men beskrevs samtidigt som utvecklande då de fick förtroende och möjlighet till ansvar.

Ansvarstagande är utbildande - Att tillbringa mycket tid i stallet ansågs som lärorikt och kontakten med ridlärarna och andra ledare inom verksamheten var betydelsefull.

Ledarskap karaktäriserat av respekt och tillit - Man kunde skoja och ha kul tillsammans men det fanns också respekt och allvar när det kom till ridningen och hästhanteringen.

Den här pilotstudien lyfter fram flera intressanta faktorer som kan analyseras vidare i ett större sammanhang.

DISKUSSION

Det övergripande syftet för det här projektet var att påvisa vilka kritiska punkter som inryms i ridlärarprofessionen utifrån den utveckling och det paradigmskifte med avseende på genus som har skett. Dessa kritiska punkter kan antas bygga på resultatet i studie 2 med bakgrund från studie 1. Den militära diskursen var en utgångspunkt utifrån det sätt som ridlärarutbildningen har grundlagts och formats. Resultatet i den första studien visar på hur Ridskolan Strömsholms tidigare militära institution kunde liknas vis en organisatorisk

produktion av manlighet och att de kvinnor som utbildades kom att anpassa sig efter det. De kvinnliga informanterna menade att kraven och förväntningarna var detsamma oavsett kön. Connell (2006) menar att maskuliniteter är skapade i specifika historiska omständigheter och när dessa förändras kan genuspraktikerna också rekonstrueras. I detta fall kom de civila kvinnliga deltagarna att ersätta de tidigare manliga militärerna men innehållet och normerna inom utbildningarna kom till stor del kom att bevaras. Genus kan därmed ses som ett system av sociala relationer som förändras ständigt och så också maskulinitet, genuspraktiker och ideologier som definierar manlighet (Connell 2008).

Den militära uppfostringskultur som präglade de tidiga ridlärarutbildningarna kan härledas till det ledarskap som utgörs på ridskola genom att det traderats över tid av ridlärare som utbildades på den tiden. Den här stallbackskulturen skapar en kollektiv uppfattning om hur hästarna ska skötas och vilka regler och rutiner som ska gälla. Tidigare forskning har också visat på att denna kultur fostrar unga flickor i att utveckla goda ledaregenskaper, handlingskraftighet och ansvarstagande, genom det sätt som de får lära sig att sköta hästar (Forsberg 2007; Forsberg & Tebelius 2011).

Resultatet i den andra studien sätter fokus på verksamma ridlärares erfarenheter och upplevelser av utbildning och lärande på ridskola över tid. Villkor som styr deras ledarskap idag grundar sig i påverkansfaktorer som ekonomi och samhällsförändringar.

Kritisk granskning av den dagliga verksamheten, fokus på individen och omvärldsbevakning kan ses som nyckelord för den förändring som har skett. Villkoren har lett till att ridlärarna drevs till en ökad medvetenhet om sin pedagogiska roll mot tidigare. Ridlärarna i den här studien vittnar om en utveckling av ridlärarrollen, med ett nytt och mer anpassat sätt att undervisa och skapa verksamhet. Det kan också relateras till hur den sociala kontexten har förändrats. Den här studien har visat på att idrotten, och i det här fallet ridsporten, är nära integrerad med samhällets utveckling och påverkas av de förändringar som sker.

Förstudien där ett barnperspektiv synliggjorde ungas upplevelser av ridskolans verksamhet och lärandemiljö visade att lärandet sker inte bara genom relationen ridlärare – elev utan snarare ständigt som eleven befinner sig i ridskolmiljön och integrerar med alla som finns i verksamheten (i enlighet med Lave & Wenger 1991; Säljö 2000). Den lärandemiljön som utgörs, utvecklas och omformas genom den interaktion som sker (Säljö 2005). Genom att de unga var aktiva och sökte gemenskap inkluderas de i verksamheten och organisationen kring hästarna. För att absorberas i ridskolans kultur handlade det således om att engagera sig och delta.

Det här projektet syntetiserar tre olika perspektiv: Dåtid – Nutid – Framtid, vad gäller ridskolans pedagogik, ledarskap och lärandemiljö. Projektets resultat har genererat i en kartläggning över varför militära normer fortfarande existerar inom den svenska ridsporten genom att kartlägga och analysera stallbackskultur. Den har också synliggjort de villkor som styr och påverkar ridlärares ledarskap på ridskola idag samt ger en inblick i vad unga värdesätter och upplever med ridskolans verksamhet. Det finns ett värde i att ridskolornas verksamhet kontinuerligt behöver ses över och kritiskt granskas för att kunna kvalitetssäkras. Inte minst ur ett barnperspektiv för att skapa förståelse för ungas lärande i relation till den verksamhet som bedrivs. Säljö (2000) definierar ett sociokulturellt perspektiv genom att studera hur människor tillägnar sig och formas av deltagande i kulturella aktiviteter. Ridskolans verksamhet kan liknas vid en kulturell aktivitet där de kommunikativa processerna utgör en central del i det sociala samspelet som ligger till grund för lärande och utveckling. Hästarnas välmående och behov är i mångt och mycket kärnan för ridskoleverksamhetens utbildning och syftet med dess verksamhet. Elever kommer till ridskolan för att lära sig rida

och hantera hästar och utmaningen för ridlärare idag ligger således i att kunna undervisa och möta dessa oavsett ålder, kön, etnicitet och eventuell funktionsnedsättning. Resultatet av det här projektet kan vara till nytta för inte minst yrkesverksamma ridlärare och tränare men också diskuteras som en del i det pedagogiska innehållet i dagens ridärodbildningarna. Förhoppningsvis kan resultatet också bidra som underlag till komparativa diskussioner ur ett organisatoriskt och pedagogisk perspektiv inom idrottsrörelsen i stort.

Framtida studier

Svenska ridsportförbundet (SvRF) har initierat behovet av studier som utifrån barn och ungas perspektiv kan belysa den verksamhet som finns på ridskolor idag. Det är också av vikt att försöka belysa eventuella genusbaserade skillnader då ridsporten är en idrott som lockar främst unga flickor. Det här projektet har påbörjat denna studie och som kommer att slutföras och sammanfogas i den kommande avhandlingen.

Vidare har vi konstaterat att det saknas jämförbar forskning inom området utifrån ett mer internationellt perspektiv. Framförallt där man kan jämföra utvecklingen av ridundervisningen och ur ett historiskt perspektiv vad gäller ridlärodbildningar. Flera europeiska ridakademier är intressanta ur denna aspekt som också har släktskap med den svenska ridundervisningens utveckling. Här behövs det en kartläggning som kan lyfta fram och problematisera kulturella likheter och skillnader i en mer didaktisk mening, i syfte att kunna generera mer kunskap över gränserna.

RESULTATFÖRMEDLING

Reportage om projektet

Karlstad universitets tidning Magasinet nr 2, 2011

Information på Strömsholms hemsida www.stromsholm.com.

Föredrag

Vid Svenska Ridsportförbundets Hästkraft-dag 14 sep 2013 på Ridskolan Strömsholm

Presentationer vid nationella konferenser:

Poster vid Svensk Förening för Beteende- och samhällsvetenskaplig idrottsforskning (SVEBI) konferens, Göteborgs universitet nov 2010

Idrott & Mångfalds konferens Tema: Genus och Tillgänglighet vid Karlstad universitet 2011

Muntligt föredrag vid Svensk Förening för Beteende- och samhällsvetenskaplig idrottsforskning (SVEBI) konferens vid GIH Stockholm nov 2013

Presentationer vid internationella konferenser:

Poster vid International Convention on Science, Education and Medicine in Sport (ISEMIS) Glasgow juli 2012

Mini-Oral presentation vid European College of Sport Science (ECSS) Barcelona juni 2013

Mini-Oral presentation vid European College of Sport Science (ECSS) Amsterdam juli 2014

Slutrapport H1047024 "Framåt Marsch! Ridsportens pedagogik, ledarskap och lärandemiljö – från militärutövning till en idrott för flickor".

REFERENSER

- Charmaz, K.** (2006). *Constructing grounded theory: a practical guide through qualitative analysis*. London: SAGE.
- Colliander, S. A.** (1939). *Hästen i Sverige: samlingsverk om den svenska hästen* (ed. Trägårdh, C.), 434-455. Stockholm: Svensk litteratur.
- Connell, R W.** (2006) *Om genus*. Göteborg: Förlag Daidalos.
- Connell, R** (2008) Masculinity construction and sports in boy's education: a framework for thinking about the issue. *Sport, Education and Society*. Vol 13, No 2, May 2008, pp.131-145.
- Engström, L-M.** (2007) *Idrotten vill – en utvärdering av barn- och ungdomsidrotten*. FoU-rapport 2007:1 Riksidrottsförbundet
- Forsberg, L.** (2007). *Att utveckla handlingskraft. Om flickors identitetsskapande processer i stallet*. Luleå tekniska universitet Institutionen för pedagogik och lärande. 2007:43.
- Forsberg, L & Tebelius, U.** (2011). The riding school as a site for gender identity construction among Swedish teenage girls. *World leisure Journal*, 53:1, pp 42-56
- Hedenborg, S.** (2006). Barnarbete, barns arbete eller hobby? Stallarbete I generationsperspektiv. *Historisk tidskrift 1*.
- Hedenborg, S.** (2007). *The Popular Horse: From army and agriculture to leisure*. www.idrottsforum.org
- Hedenborg, S.** (2008). *Arbete på stallbacken. Nittonhundratalets svenska galoppsport ur genus- och generationsperspektiv*. Malmö: Idrottsforum.org.
- Hedenborg, S.** (2009a). *Till vad fostrar ridsporten?* En studie av ridsportens utbildningar med utgångspunkt i begreppen tävlingsfostran, föreningsfostran och omvårdnadsfostran. *Educare 2009:1*, s.61-78. Lärarutbildningen Malmö Högskola. <http://hdl.handle.net/2043/8424> (hämtad 2010-04-18)
- Hedenborg, S.** (2009b). Unknown Soldiers and Very Pretty Ladies: Challenges to the Social Order of Sports in Post-War Sweden. *Sport in History*, 29:4, 601-622.
- Hedenborg, S. & Glaser, J.** (2013). Unga i och om framtidens idrottsorganisering. FoU-rapport 2013:2 Riksidrottsförbundet.
- Insulander, E., Eriksson, K. & Martin, F.** (1939). *Hästar och hästfolk i våra dagars Sverige*. Stockholm: Thule
- Jordbruksverket** (2005) *Kartläggning och analys av hästverksamhet i Sverige*. Rapport.
- Kvale, S.** (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun* Lund: Studentlitteratur.
- Krueger, R. A. & Casey, M. A.** (2009). *Focus Groups – A Practical Guide for Applied Research*. USA: SAGE Publications, Inc.
- Larsson, B.** (2008). *Ungdomarna och idrotten: tonåringars idrottande i fyra skilda miljöer*. Doktorsavhandling. Pedagogiska Institutionen, Stockholms universitet.
- Lave, J. & Wenger, E.** (1991) *Situated Learning. Legitimate peripheral participation*. Cambridge University Press.
- Lundesjö Kvarn, S.** (2013). *Ridlärares pedagogiska praktik – En verksamhetsteoretisk studie*. Licentiatarbete vid Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier. Pedagogisk forskning i Uppsala 164 Augusti 2013. Uppsala universitet.
- Nybleaus, G.** (1959). *Den svenska hästen i arbete och sport* (ed. Martin, F.), 258-266. Stockholm: Lindfors.
- O'Connor, M.K., Netting, F. E., & Thomas, M.L.** (2008). Grounded Theory: Managing the Challenge for Those Facing Institutional Review Board Oversight. *Qualitative Inquiry*, 14(1), pp. 28-45.
- Pramling Samuelsson, I, Sommer, D & Hundeide, K.** (2011). *Barnperspektiv och barnens perspektiv i teori och praktik*. Stockholm: Liber AB.
- SOU 2008:59**, Föreningsfostran eller tävlingsfostran. En utvärdering av statens stöd till idrotten, Stockholm, 2008.

Slutrapport H1047024 "Framåt Marsch! Ridsportens pedagogik, ledarskap och lärandemiljö – från militärutövning till en idrott för flickor".

Säljö, R. (2000) *Lärande i praktiken – ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Säljö, R. (2005) *Lärande och kulturella redskap: Om läroprocesser och det kollektiva minnet*. Stockholm: Nordstedts Akademiska förlag

Sörensen, T (1998). *Det blänkande eländet: en bok om Kronprinsens husarer i sekelskiftets Malmö*. Avhandling, Lunds universitet.

Trost, J. (2005) *Kvalitativa intervjuer* Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet. (2013) Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Stockholm: Vetenskapsrådet. <http://www.codex.vr.se/forskningshumsam.shtml>

Wibeck, V. (2010). Fokusgrupper – Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod. Lund: Studentlitteratur.